

מן המים משיתיהו

על ענווה והיכולת להכיל כל אדם

דברים לזכר ידידי האהוב הרב אלישע וישליצקי זצ"ל

משה רבנו נקרא על ידי בתיה בת פרעה, אימו המאמצת, בשם זה "כי מן המים משיתיהו". (שמות ב י) למרות ששם זה ניתן לו בגיל שלושה חודשים ולא ע"י הוריו הביולוגיים, הישראלים, השתרש השם משה ונקרא כך אפילו ע"י בורא העולם, ולא בשם שקראו לו הוריו, אחרי לידתו.

האם לא היה מתאים יותר לקרוא למשה בשם שנתנו לו הוריו, העבריים והצדיקים, עמרם ויוכבד?

תשובה אחת לשאלה זו, היא שהתורה רוצה להכיר תודה לבתיה שגמלה חסד עם משה והצילה את חייו. וללמדנו להכיר תודה לגומלי חסדים (שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה א סימן כו) הסיבה הנוספת לכך היא שהשם משה מזכיר את המים ומשה אימץ לעצמו את התכונות של המים. משה הוציא מהמים תכונות חשובות ומרכזיות באישיותו.

למים שתי תכונות יוצאות דופן מכל החומרים שבעולם:

1. למים אין צורה עצמית משלהם. אין להם אורך, רוחב או שטח כמו לכל החומרים שבעולם. המים מקבלים את הצורה של הסביבה שבה הם נמצאים. (הכלי, הקרקע וכדומה).
2. כשמחברים מים שנמצאים בכל מיני צורות שונות, בכל מיני כלים שונים ומגוונים, מפלס המים משתווה – חוק כלים שלובים.

תכונות אלו נראות כאילו המים "מוותרים" על צורה עצמית שלהם. למרות "הענווה שלהם" המים הם המוצר הבסיסי לחיים עלי אדמות. אין יכולת חיים של האדם, החי והצומח ללא מים.

כדי להיות מנהיג ונותן התורה לעם ישראל צריך לאמץ את שתי התכונות של המים:

1. היכולת להכיל אנשים בצורות שונות כלומר שונים בדעתם ובתכונותיהם.
2. היכולת להגיע לעמק השווה עם אנשים בכל צורה שהיא.

רק כאשר אדם מסוגל להכיל את השונה ממנו מבלי לוותר על אישיותו, כמו שהמים "מוכנים" לקבל את צורת המקום שהם נמצאים בו ויחד עם זאת אינם מאבדים מעצמם מאומה. זו תכונת הענווה שהייתה בשיא גודלה אצל משה. (במדבר יב ג) כלומר היה מסוגל להבין ולהכיל את כול האנשים ודעותיהם. לכן השם משה, שמתאר את תכונותיו, נשאר לנצח כשמו המוכר והשימושי. (ע"פ צדקת הצדיק)

כמו המים, גם הרב אלישע זצ"ל ידע להכיל כל אדם, הענווה שבו אפשרה לו לקבל "צורה" (דעה ותכונה) של כל אדם. כמו המים, גם הרב אלישע זצ"ל ידע להגיע לכל אדם ולתת לו את ההרגשה שהם "כלים שלובים".

כבר כבחור בישיבה התבלט הרב אלישע בענווה שלו וביכולת ההכלה של כל אחד מהחברים. הרב אלישע ידע לשלב ולהשתלב עם כולם, בהכירו את המורכבות של שאלות החיים. מרגלא בפומי דרב אלישע זצ"ל " בין שחור ללבן יש גם אפור".

תכונה זו נצרכת במיוחד בתקופה זו של ערב בחירות בארצנו, כאשר האווירה של השמצות וחוסר סובלנות "מתחממת". אילו הרב אלישע זצ"ל היה אתנו היה בוודאי אומר לנו שנאמץ את התכונות של המים ושל משה רבנו. נלמד את עצמנו ענווה ואת היכולת להכיל כל אדם באשר הוא, למצוא את הטוב שבכל אחד ולהתהלך על מי מנוחות.